

K6146

1934

ЦЕНТРАЛЬНА
НАУКОВО-УЧЕБНА
БІБЛІОТЕКА

№ 30

Этикет заявлен комитету по делам изобретений ВСНХ № 131.

БЕРЕГИТЕ ВОЛОСЫ МОЙТЕ ГОЛОВУ ШАМПОНЬ

УПОТРЕБЛЯЯ

ТОЛЬКО Г. ПЕТРОВА.

Его
достоинства:

Волосы пышные, блестящие и без перхоти.
Волосы не жирные.
Превосходная чистка корней, подволосной почвы.
Предохранительное средство против выпадания волос.
Наилучший и самый дешевый уход за волосами.

Продается в аптеках и магазинах санитарии и гигиены.

Пробный пакет высылается по получении 20 коп. почтов. марками.

Адресовать: Г. Петрову, Москва, почтамт, ящик № 755. Для оптовых: Москва, 20, Ухтомская, 40

ШАМПОНЬ разрешен Мосгидротделом, отношение № 936123.

СТРУНЫ ВСЕВОЗМОЖНЫЕ ВЫСОКОГО КАЧЕСТВА ВЫГОДНО ПРИОБРЕТАЙТЕ

В производстве
К. А. ОВДЮКЕВИЧА

МОСКВА, 10, 1-ая МЕЩАНСКАЯ, 33. ☎ КАТАЛОГИ БЕСПЛАТНО.

ЩОМІСЯЧНИЙ БАГАТОІЛЮСТРОВАННИЙ ЖУРНАЛ „ЧЕРВОНІЙ КЛИЧ“

ЖУРНАЛ ОСВІТЛЮЄ: сучасні політичні події, революційну боротьбу та життя робітників і селян по всьому світі.

РОБОТА МОПРУ по закордонних секціях, СРСР та на Україні.

ЖУРНАЛ МАЄ великий літературно-художній відділ, оповідання, нариси, повісті, вірші, гуморески.

На кожне число припадає не менш як 42 ілюстрації та художні витвори.

Обкладинка на журналі багатобарвна.

Умови передплати з надсилкою:

На 3 міс.—30 к., знижка 7⁰/₁₀; на 6 міс.—60 к., знижка 10⁰/₁₀; на 12 міс.—1 карб. 20 к., знижка 12⁰/₁₀.

Ціна окремого примірника 10 коп.

№ 30
24-го липня
1927 року

ВСЕСВІТ

ХАРКІВ,
вулиця Карла
Лібкнехта № 11

Фундатор В. БЛАКИТНИЙ

ТИЖДЕНЬ
ОБОРОНИ

Інценіровка повітряно-хемічного нападу на Харків. В неділю в Червонозаводському районі Харківська організація ТДО Авіохему організувала інценіровку повітряно-хемічного нападу на Харків та оборону від нього. В інценіровці брали участь ескадриля Ілліча, військові частини, команди повітряно-хемічної оборони ТДО Авіохема, фізкультурники, загони Червоного Хреста та пожежники. На інценіровку зібралося понад 10 тис. глядачів. О 12 год. чекаючи напад ескадрилі за командою штаба оборони всі учасники росташувалися в бойовому порядку біля заводу. Коли ескадриля з'явилась на обрії, спостерігальний пост сповістив вибухом ракети про напад „ворожої ескадрилі“. Оборонці приготувалися прийняти „бій“. Одягали маски, заряджали рушниці, кулемети, а де хто ховався в протипогазні сховища. Через кілька хвилин, коли ескадриля була над заводами за вибухом другої ракети ескадриля була обстріляна з рушниць та кулеметів. Димова завіса закрила стіни заводу. В той же час було чути неподалеку вибухи фугасів.

Прибуття до Москви американських студентів. Їхня зустріч на вокзалі з московськими студентами

Оповідання **ПЕРЕМОЖЕЦЬ** Ю. Смолича

ПЛИСТИ човном по нічному—чорному й морочливому—морю, чванливому своєю зухвалістю,—мото-рошно й лячно. Особливо, коли близько вже невиразна смуга берега, і ховає вона в собі незнаність та ворожість... Коли за побережним камінням і чагарниками чигає на тебе небезпека. І не знаєш ти, де щасливо причалити, і боязко тобі причалювати,—а мусиш...

Упірне човен між хвилями, знімуться вони обабіч мурами, і спокійніше тоді стане на серці. Бо нема берега,—тільки море... Але вирине зза водяної скелі кам'яна, і—знову зассе під грудьми небезпека. І знову сторожко вдивляється в невиразні риси узбережжя, в силуети гір, що над ним... І, чи-то з солоної вохкоти, чи-то з остраху й нервового напруження, вперто цокотять зуби—дрібушечками.

Пітьма й негода сприяли подорожним. Вони славили їх у своїх думках і вголос. Бо темінь приховувала їх од сторожних очей на березі, а шелест хвиль ковтає сплески весел. Рідкі спалахи далекого прожектора здавались їм холодними, слизкими помацками спрута і при-мушували тремтіти та кулитися.

Павло сидів на носі човна і слухав море, невидюче вдивляючися в темні контури берега. Він любив море. Плисти човном йому завжди було радісно і втішно. В цей час він гледів спокійнішим і хоробрішим за своїх товаришів, завжди мужнік і одчайдушних.

Павло зліг на носа і спустив руки в воду.

Бризки хвиль летіли йому назустріч у лице і солонили губи.

Кожна крапля освіжала його і вертала з задуми до дійсності. Відтак він знову поринав у свої думання, поки нова хвиля не приводила його до свідомості.

Тоді він бачив своїх товаришів: Йосипа, що сидів при веслах і зосереджено думав, похитуючися в такт за своїми м'язам, і Валея, що мимрячи, порався з якимсь манаттям на дні.

Павла так несподівано відірвано від роботи, що він і не чувся, як опинився у човні—з одною відповіддю на всі запитання:—скоріше, згодом дізнаючися про все. Він не дошкуляв Валеєві розпитуванням, бо знав, що турбувати його марна праця: розсердиться,—і терпляче чекав.

Хвилі дрібніли... Беріг уже був недалеко.

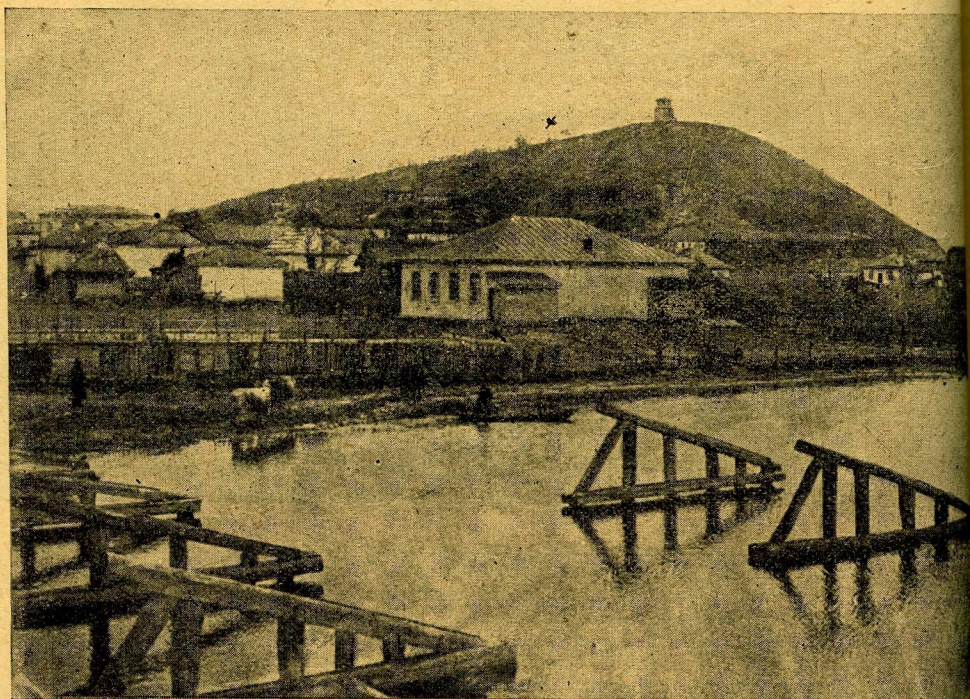
Валей упорався зі своїм брязкучим манаттям і взяв керму. Тепер він міг пояснити Павлові суть події.

Запальний ревом (а склався він з трьох чоловік: Павла, Йосипа, за третього був Павло) що-йно надвечір од важливі звістки. Повстанські загони Мокроуса з триумфом перемогою пройшли ввесь східний беріг, і стали перед ним. Але на дорозі до моря лежить місто—велике, озброєне повне військових і козачих частин. Повстанцям не сила подолати... Ревком має диспозиції Мокроусові. Він хоче отримати місто й перепливши затоку відрізати білим частин шлях на суходіл. Однак про заміри Мокроусові очевидно відалися. Ще з вечора до рогу, де має сісти на беріг повстанський десант, виїхали військові частини, значно більші за чекомонні червоні гурти.

Валей говорив чомусь пошепки, нахилившись вперед, і прибіг глушив звуки на дві ступні від човна.

Йосип слухав уважно, похитуючи головою, чи на згоди, чи за інерцією—бо він гріб. Валей говорив:

ПАМ'ЯТНИКИ СТАРОВИНИ

Чигиринська кам'яна гора. На горі—пам'ятник оборонцям Чигирини

ХИТРОЦІ АНГЛІЙСЬКИХ ПРОФБЮРОКРАТІВ

— Треба за всяку ціну рятувати ситуацію і не давати білим перехопити наших. Треба не допустити їх до закутку, де причаляватиме Мокроус. Ми зробимо так...

Море в-останнє сіпнуло до себе човен, але дуже йосипові весла направили його на пісок. Темний сідлет гір і лісу підійшов зовсім близької, і став. Монотонний шелест хвиль увійшов новий звук: шумів і сухо подавлякував різнню камінний пляж.

Валей кінчав:

— ...білі піші й кінні. Потрапити сюди вони можуть або човнами, або поодинокі—пляжем. Човнів у них нема, значить їтимуть пляжем. Коли сісти на бескет з кулеметом, то одному можна задержати цілий загін. Тобі, Павле, доведеться це взяти на себе. Ми з Йосипом поплинемо назустріч...

Далі мовчки вони допомогли Павлові переступити до скелі кулемета і стрічки. З моря повіяв холодний вітерець. Хмари сивіли,—йшов ранок. Треба було поспішати.

— Бувай, Павле... Вважай...

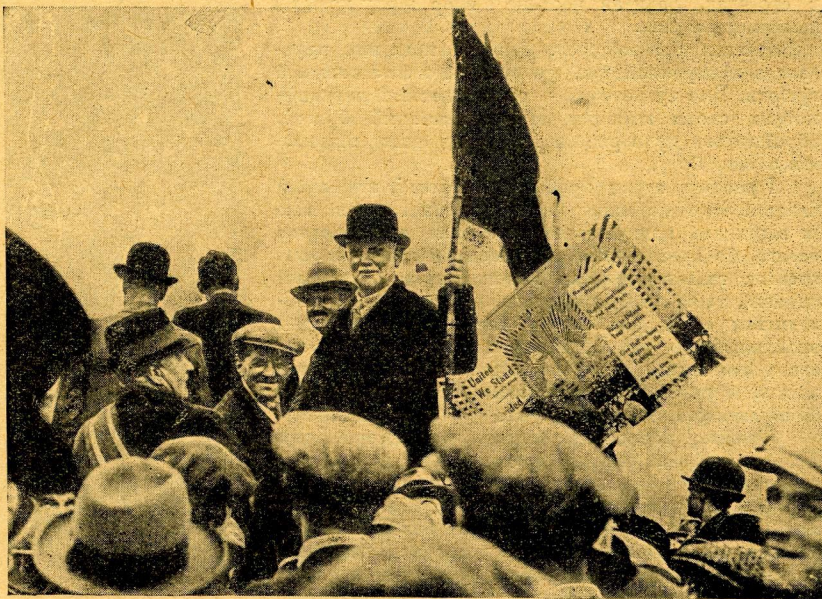
Валей відштовхнув човна і, стиснувши похапцем Павлові руку, плігнув через корму. Один думний вимих весел відігнав човна відразу на кілька сажнів.

Павло стояв нерухомо, стежачи як швидко збільшувється відстань між берегом і човном. Він вже лише відгадував постаті товаришів, коли вони виринули зза хвилі, але не бачив їх.

— Не лови гав,—приніс ще вітерець з туману шепіт Валей. Тоді Павло автоматично повернувся і понуро пішов до кулемета. Зуби йому перестали цокотіти.

Він уважно обдививсь у передранішніх сутінках. Мокроус знав, що робив, коли вибрав для виласки саме це місце. Міжгір'я, було надто добре захищено від людського ока. Його помітити можна було тільки з моря. Своім гирлом, завширшки не більше ста стіп, воно спускало просто в море. По боках тікали в гори два гострих кряжі зі стрімкими, майже рівними стінами, що лише далеко від моря, в горах, єдналися в один біля річища гірського потоку. Трохи вище, на темному тлі смерекового лісу, густо ясніли білі цятки. То згрудилися мініатюрні халупки—невеличке, може нікому й невідоме, глухе татарське селище.

— Лайя,—пригадав його назвисько Павло.

Як відомо, генрада англійських тред-юніонів ніяких заходів проти закона про профсоюзи не вживала, прикриваючи свою угодовську політику „опозиційними“ виступами, що, звичайно, не перешкоджало профсоюзній політиці уряду. На мал. — Ленсбері промовляє на демонстрації в Гайд-Парку

Добулися в міжгір'я можна було тільки з моря, бо, крім мешканців селища ніхто мабуть не знав зрадливих, потаємних стежок, що приводили в міжгір'я з гір.

Тепер Павло добре розглянув ще третій хід, що біля нього він мусів вартувати. Правий кряж не спадав просто в море. Він звисав погрозлигим бескетом, а під ним вздовж моря уламки скель, дрібні каміння та піщаний намул утворили вузьеньку, ступінь завширшки, стежку, що з'єднувала таємне міжгір'я з потойбічним гирлом потоку. Раз-у-раз стежка зовсім переривалася, розмита прибоєм, або вузчала і майже зливалася з стрімкою скелею. Пройти нею було дуже важко і звичайно—по одинці.

Павло сів. Люфу кулемету він дбайливо націлював на останній камінець при розі скелі—на метр вище від стежки: щоб влучити рівно в груди...

Тепер він дослухався. Передранішню тишу на суходолі порушували лише байдужні й одноманітні згуки моря. Та ще з того боку правого кряжу, з гірла гірського потоку, зрідка, в часинку хвилявого впокоєння моря, чулися обережні сплески,—очевидно змагання двох вод—солоні й прісної. В гірські полонини через верхів'я бережних бескетів повільно й поважно котився з прибою туман.

Павло сторожко вслухався в передранішні згуки. Його вухо звикало до одноманітних незмінних згуків і переставало їх сприймати. Він уже не чув ні сплеску прибою, ні шарудіння камінного пляжу, ні потріскування спітнілих скель. Ці природні згуки минали його свідомість і не лишали слідів у його рефлексах. Для нього довкола панувала мертва тиша... Бо вся його увага, вся його напруженість шукали інших, неприродних, чужих для передрання згуків...

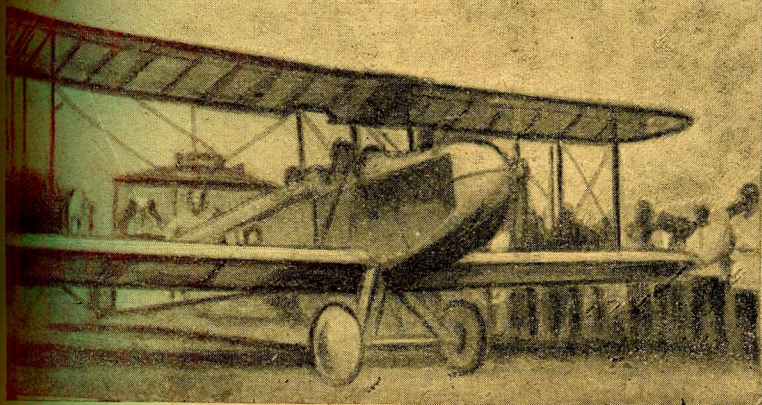
Минув де-який час...

І от: по той бік кряжу зненацька народився якийсь сторонній звук. Лише форсована Павлова чуйливість змогла його вхопити. Звук був далекий, невловимий, але многоскладний. Він наближався. Тепер уже Павло міг проаналізувати його в своїй свідомості... Такий звук витворює багато ніг, коли обережно й ритмічно пересовуються. По той бік масивного кряжу, а може ще й далеко за ним, прибережним піском скорою ходою йшли люди. Суцільний камінь кряжу приймав цей звук, ковтав у свої нетрі і мов резонатор, передав його Павлові...

Павло ворухнувся. Він змінив поставу свого тіла, розігнув задубілі ноги, випростав зігнутий

РАДЯНСЬКИЙ МАЛИЙ АЕРОПЛАН

Праця авіоконструкторів іде в двох напрямках: одні з них збільшують могутність аеропланного мотора, інші знову працюють над тим, щоб цю могутність якомога зменшити, перетворюючи таким чином аероплан у легку машину, здатну для швидкого поштового сполучення, а в разі війни—для різного адміністративного зв'язку. На наших фотографіях—новий радянський аероплан на 60 кіньських сил та його конструктор тов. Яків Павлов. Аероплан цей 12 липня перелетів через Харків з Москви на Севастополь.

хребет і глибоко зітхнув. Треба було вмотитись зручніше. Лікті Павло спер о коліна. Присунув набой в стрічках. Задихав частіше і впер зір у крайній камінець на розі.

А звук уже розрісся. Дзвінка скеля вже передавала невиразний гул, що повстав з багатоголосої гутірки. Вже чути було окремі голосніші вигуки—мабуть слова команди. Навіть залізний брязкіт зброї можна було розпізнати серед інших відгомнів з того боку.

І раптом згуки зробилися голосні, виразні й близькі. Вже не скеля передавала їх Павлові, вже їх відбивала водяна поверхня. Враз людей стало багато, бо лунали десятки, а може й сотні голосів, греміла галька, дзвеніла зброя. Згуки були такі виразні, такі гулкі, що, здавалося, сам Павло знаходиться серед цих згуків, серед тих людей, що окопилися по той бік. Він уже ясно чув окремі слова команди, що, не ховаючися, чітко й дзвінко лунала в повітрі, і, слухаючи цієї команди, наче їй підлягаючи, Павло ладнавсь до її виконання.

Прийшли поводитися безпечно й упевнено. Вони не ховалися зі своїми згуками й замірами, бо знали, що крім моря їх ніхто не бачить. Вони сварилися, сперечалися, весело перегукувалися. В повітрі ввесь час брели веселий сміх і висіла бадьора, дзвінка лайка. Вони байдужно шльопали чобітьми по воді, переходячи неглибоке гирло потоку, байдужно струшувалися, гупаючи ногами по каміннях, байдужно й спокійно переплигували на стежку під бескетом і з лайкою (очевидно там було дуже вузько й незручно) починали сунутися попід скелею, дряпаючи об неї гвинтовками, підковами на підборах, дзеленькаючи всяким військовим знаряддям.

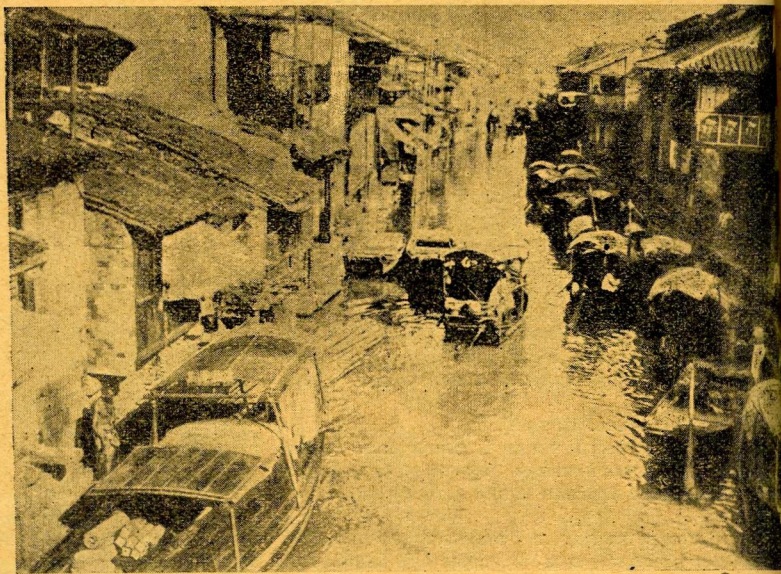
Павло вріс колінами в пісок і очима в ріг скелі над морем. Його палець уже давно лежав на спускові. Дратувала його ця повільність, що з нею переходили прийшли цих двадцять чи тридцять ступнів...

І що-йно зза рогу висунулася незграбна перша постать, він натиснув спуск. З тріском впав у воду перший стріл, і, вже не зупиняючися, вибухали за ним один по одному одривчасті, рвучкі кракання кулемету...

Павло не чув того замішання й сполоху, що склався за кряжем. Не бачив переляканих облич, розгублених істот, що в паніці тиснулися назад, пхаючи один одного з вузької стежки, падаючи в море і з демементом розбиваючись об гострі каміння. Він чув лише гуркіт кулемету. Він зупинився лише тоді, як побачив, що вже давно стріляє в порожнечу, бо за першою постановкою вже ні одна не наслідилася перейти за ріг...

Але павза була не довга. Очевидно там зрозуміли, що

ВЕНЕЦІЯ ХІНИ

Водяна вулиця в Кантоні

мають діло з нечисленним ворогом і вирішили пожертвувати кількома своїми людьми. І вони враз потиснулися на цей брід на диво швидко, так, що Павло не встигав знімати руку з спуску і мусів строчити без перерви, без відпочинку.

Один... два... три... десять... двадцять...

Спочатку Павло машинально лічив убитих.

Ні один з них не падав на стежку. Вбиті, чи тільки поранені, вони хиталися і падали руками в повітрі, силкуючись вдержати рівновагу на вузькій стежці, відтак перекидалися в повітрі і падали в море. Море радо хапало їхні тіла і на них накидалося. Разів кілька жбурляло воно їх на гострі каміні, вкривало їх кров'ю й шматками м'яса і зараз же нежорливо злизувало ці криваві сліди. На мить скіпало червоні і з задоволенням бурчанням підхоплювало пошматоване тіло, наче бавлячися, перекидало ним з хвилі на хвилю...

Павло залишив рахувати. Руки його вже не тремтіли невово. Він уже спокійно й швидко міняв витрачену стрічку, здавалося йому, що відтоді, як почав він стріляти, минув у довгий час. Що стріляє він вже може кілька годин, може й більше.

А перестріляв вже безліч—тисячі людей. І здавалося йому, що він уже—не він, що він у неживий, і все це діється десь після нього...

Однак потойбічним докучало дурно тратити людей. Пославши на марну смерть кількох чоловіків, вони на де-який час зупинилися,—може думаючи, що ділі робити, може—вживаючи якихось заходів.

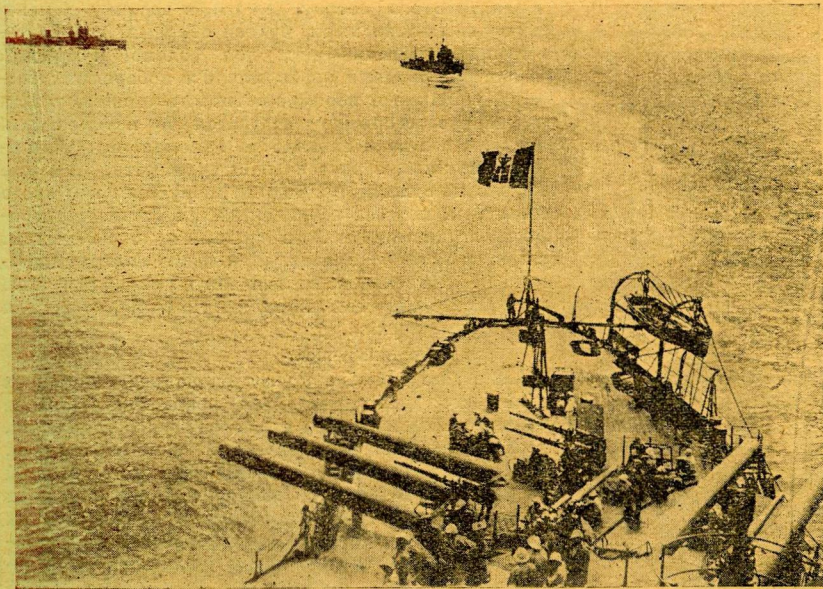
Тоді Павло зупинився вичікуючи, і позирів на кінець стежки й ріг скелі.

Ставало тихо—тихо. Мовчазну тишу поклали лише сплески прибою. В цій необорній тиші Павло відчував себе страшенно самотнім, усіма забутий. Нервові напруження тоді змінювалися на якусь порожнечу нервову. Робилося байдуже—спокійно його істоту опанували лінощі. Лінки було стріляти, лінки було рухатися й думати. Йому хотілося кинути кулемета, простягтися горілиць і дивитись у небо. Або навіть заснути...

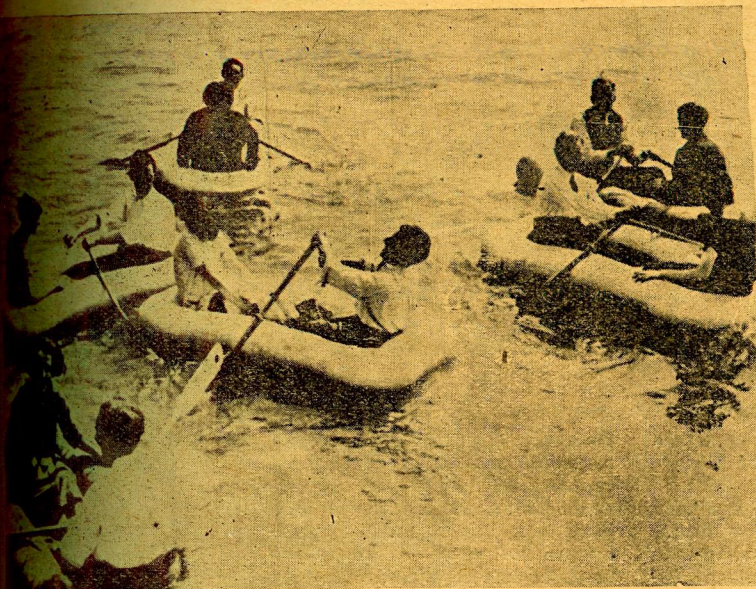
Але з-за скелі обережно висовувалася постать, чи кохта напнута на рушницю. Павло примушував себе, хапався й цілив...

Він стріляв і не думав—що ж має бути далі. Не думав над цим і Валей, коли давав Павлові інструкції. Його інструкції кінчалися саме на цьому місці: Павло мусить сидіти й стріляти в ріг бескету, сидіти й стріляти, щоб не пустити ворога в вузького міжгір'я, де має сісти десант... Сидіти й стріляти, поки десант не сяде... Але Павло ні разу не згадав про десант, ні разу навіть не глянув в море—чи ж наближаються їхні човни. Він тільки закам'яніло сидів, вперши зір і люфту в ріг скелі та автоматично натискаючи спуск. Він і не бачив як серед мертвих тіл, що ними бавились хвилі

ІТАЛІЙСЬКІ ФАШИСТИ ГОТУЮТЬСЯ ДО ВІЙНИ

Військові маневри італійської флоти біля Сіцилії. В маневрах брали участь кілька нових суден, побудованих за останніми досягненнями техніки

На морських курортах за кордоном поширено новий тип човна. Човна цього можна вмістити в чемодан. Робляться човни з гуми, перед плаванням їх надувають повітрям

коло круг скелі, з іншого боку наближаються до берега, що ззаду нього з води обережно виходять лихі, розгнівані люди.

І тільки, коли на рамена йому лягло відразу кілька важких рук, коли вибитий ударом ноги кулемет повалився на бік, він звів перелякани, здивовані очі...

Що тільки замовк кулемет, міжгір'я відразу переповнилось людьми. Вони приходили стежкою, вилазили з води і, оточивши Павла, більше здивовано, ніж злісно оглядали його маленького, мізерного, що один стільки часу задержував їх і стількох скинув у море.

Але дивувались не довго. За мить злива прокльонів і лайок вибухла раптово й дуже. Лихі, люті слова ненависти гучно відбивалися від узбічних кам'яних мурів.

Павло здерев'янів. Він не розумів слів, не реагував на подію. Все відбувалося наче поза його свідомістю, не досягало його мозку. Він байдужно дивився на перекривлені люттям обличчя, не відповідав на запити. Навіть коли вони, думаючи, що він з упертості не хоче відповідати їм, почали штрикати його багнетами, й викручувати м'язи, він відчув біль тільки на половину і не закричав—він тільки скривився і мляво ойкнув...

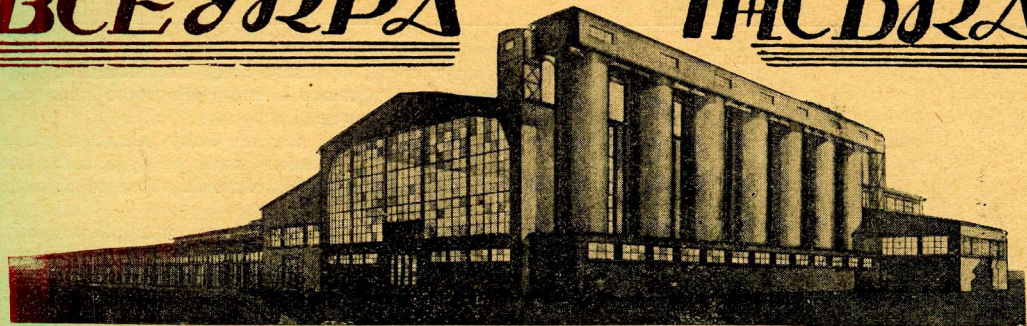
Лише, стоячи вже спиною до гір і лицем до моря, під десятком рушниць, що шнурком витягнулися перед його очима, він на мить знову відчув себе наче живим. Йому заболіли покручені м'язи, йому чогось заманулося, чогось стало жалко... Але це було мабуть тільки на мить...

Він стояв маленький і мізерний сховавши голову між плечі і дивився невидюче поверх рушниць просто в море.

ПОВНЕ ЗАТЕМНЕННЯ СОНЦЯ В АНГЛІЇ

Група жінок у Гартпулі (Півн. Англія) спостерігає через спеціальні скла повне затемнення сонця 29 липня. Вони приїхали сюди разом з сотнями тисяч людей з Півдня, де на цей день передбачався дощ, що міг перешкодити ці спостереження

АРХІТЕКТУРНА ВИСТАВКА

Стаття Л. Карської

СЛОВО и жест зв'язані нерозривним логічним зв'язком. Не можна сказати „так“ і зробити заперечливий жест. Слово диктує жест, що є наче б зовнішнє оформлення його.

Так само доба диктує стиль. Не є можливим середньовічний замок в 18 віці або вигадливий рококо на нашу сувору й тверезу добу. Зміна історичних умов—неодмінно викликала новий мистецький стиль, що для кожної доби був майже універсальний, властивий усім культурним народам Європи, лише з певними національними ознаками. Так маємо ми в історії культурного світу Європи романо-візантійську мистецьку добу, готичку, ренесанс, бароко, рококо, ампір або поворот до класичності.

Стиль кожної доби приймає всі боки культурного життя, — він однаково виявляється і в жіночій моді і на величній архітектурній будівлі. В якомусь гумористичному журналі було вміщено таку влучну паралель в кількох карикатурних малюнках: архітектурний фрагмент з покручених ліній рококо й поруч жіноча зачіска того часу в локонах, надзвичайно вигадлива й складна. Класичний силует ампірної колони, що в ній кохалася ампірна доба—і жіноча постать у довгій сукні початку 19-го віку з високою талією, простими зморшками матерії, що наче наслідують канелюри колони.

З усіх мистецтв архітектура найтісніше зв'язана з умовами життя народу, соціальними й економічними, з побутом його. Архітектура, створивши житло й місто, дала ту форму, де лише могла розвиватися культура. Своїми формами вона відзеркалила ті внутрішні зміни, що їх протягом віків зазнав нарід, і ми читаємо його історію, листаючи на каменю вибиті сторінки наших міст.

Ми можемо простежити розвиток архітектури від тих часів, коли людина потребувала примітивного житла для притулку від холоду й звірів, ми знаємо місто середньовіччя, оточене мідним муром, де кожний будинок з грубими стінами й малесенькими віконцями нагадує фортецю, ми знаємо розкішні палаци, багато оздоблені колонами й орнаментикою часів розквітку буржуазно-поміщицького ладу, нарешті ми знаємо добу, що її можна назвати добою еклектичного стилю, коли джерела творчості черпаються враз із усіх стилів і від усіх народів, бо головна риса цієї доби є меркантильність і типова будівля „прибутковий будинок“.

Говорити про архітектурний стиль сучасної доби—зарано. Можна лише сказати про напрям, що ним він має розвиватися. Гасло, що його висуває наше життя—доцільність! І умова моменту—економія. Це ставить певні межі і в сполученні з сучасним станом будівельної техніки та загальними умовами життя—дає новий архітектурний стиль.

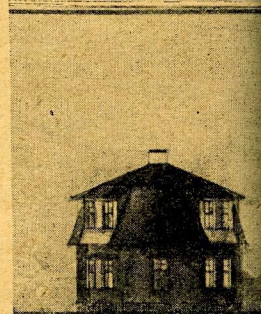
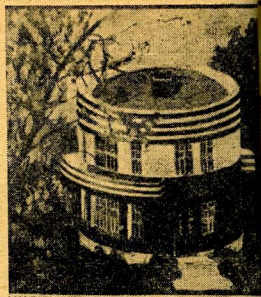
Вимоги обивателя до архітектури більше ніж скромні—аби чотири мурі та дах над головою. Сучасні економічні умови

обмежили й наші будівельні організації майже тими самими скромними вимогами. Все що зроблено протягом останніх 2—3 років у царині житлового будівництва не може претендувати на щось більше, ніж задоволення найістотнішої потреби поширити житлову площу. І робити за цими зразками висновки про сучасний архітектурний стиль, звичайно, ще не доводиться.

Але разом з тим жива творча думка шукає нових форм втілення нових ідей у новому матеріалі. Суворі вимоги доцільності й економії, позбавивши будівлю всього „зайвого“, всякої „оздобы“, тоб-то саме того, що зрештою давало „стиль“, як його звичаєм розуміють, залишила її цілком голою, в первісній красі конструктивної геометричної маси. Саме в цьому напрямі—знайти гармонійне сполучення геометричних мас та ритм площин, цілком і логічно зв'язаних з конструкцією—працює архітектурна думка.

І ця творча архітектурна думка, почасти ще не втішена життя, знайшла своє місце на архітектурній виставці влаштованій у Харкові в середині червня, що закінчилася 10 липня.

Велике значіння цієї виставки, до речі першої в УСР після революції,—безсумнівне, і говорити про це зайва річ. Ця виставка—підсумок у царині будівництва, як житлового, так і промислово-заводського. Експонати Південно-Стали, Індустріального й ЮМТ'у заповнили чимале помешкання Ділового Клубу. Тут було подано також роботи наших індустріальних і художніх вузів, роботи молодих архітектів, що тільки почали самостійно працювати, але дали вже кілька серйозних робіт, от як Богомолів, за чім проектом збудовано великі комунальні лазні в Харкові, Яновський, Полупанов. Тут зустріли ми добре відомого Харкову (ним побудовано Біржу праці, Новий Пасаж) архітекта Ліннецького, роботи теж відомого архітекта Кравер (один з авторів проекту Будинку Промисловости). Численна кількість проектів і по мистецькому зроблених акварельних архітектурних етюдів дав архітект Покорний, звичайно взяв участь і академік архітектури Бекетов. Взагалі треба сказати, що виставці пощастило зібрати чимало імен, тому виставка була різноманітна, цікава і діяпазон мала широкий—від малесенького типового робітничого будинку до грандіозного проекту динамічного заводу, пишного столичного театру і Академії Мистецтв.

Круглий робітничий будинок
Проекти архіт. Покорного

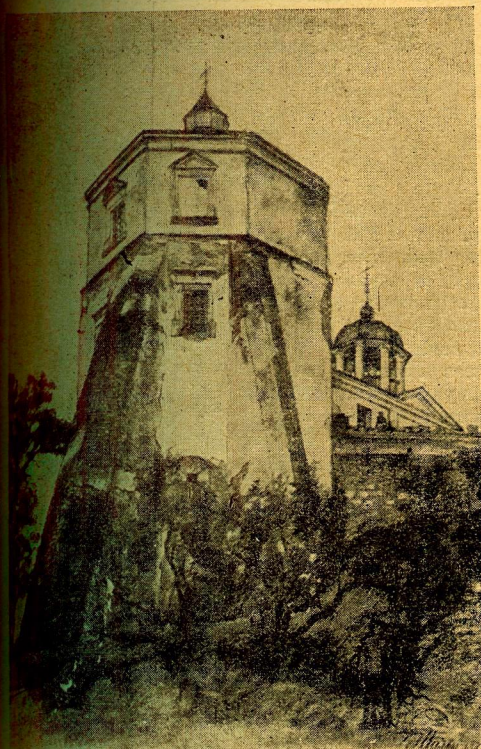

Житловий будинок

Проект архіт. Ліннецького

В коротенькому нарисі не можна подати опису всього, що дійсно варте уваги, і доводиться обмежитися лише кількома експонатами, що фотографії з них подаємо.

Архітект Покорний дав проєкт трьохкімнатного двохповерхового ро-

Старий Кам'янець на Поділлі

Зарисовка худ. Мальця

бітничого індивідуального будинку. В плані він являє собою коло. Власне цим він лише цікавий. Це тип Грейцеровського круглого будинку, але з плескати дахом, що надає йому вигляд циліндру.

Помешкання в такому будинку цілком зручне, але вимагає спеціально пристосованих меблів. Ідея такого плану—максимальна економія матеріалу. Коловий план дає найбільшу площу при найменшому периметрі стін.

Житлобудівництво розгортається також у бік багатоповерхового великого будинку. Архітект Ліннецький дав проєкт саме такого типу. Будівлю його передбачено в районі „Будинку Промисловости“ і його „американизований“ характер буде тут цілком до речі, не порушивши певного стилю цього майбутнього промислового центру Харкова.

Цілком особісто стоїть заводське будівництво. Маштаб і призначення такого типу будівель надають майже химерного характеру архітектурі їхній. За яскравий зразок може бути проєкт „Динасового заводу“ інж. Ейнгорна в художньому оформленні молодого архітекта Яновичького. Влучно використано заводські устаткування, як архітектурний мотив фронтона. Від сухих огидливих будинків-коробок звичайних цементових заводів капіталістичного світу, радянське розуміння творчої бадьорої праці знайшло в цьому проєкті щасливий архітектурний вислів.

Наші будівельні органи не лишили також без уваги справи планування міст і селищ. Виставка подала кілька проєктів і в цій галузі. Справа це у нас молода і тому ще більше заслуговує на увагу, а наші міста, що досі будуються без жодного попереднього плану, являючи такі сумні приклади, як скажемо, наш недоладний і хаотичний, стихійно побудований Харків, вимагають хоча б часткового перепланування, а в новій своїй частині доцільного, архітектурно-фахівцем розробленого плану. Лише доцільне планування, що ідеалом його є місто-сад за ідеєю англійця Говарда, може уздоровити наші міста і надати їм так потрібної для людської оселі краси. Бо для того, щоб мати фізично-здорове покоління-посамперед потрібно уздоровити людське житло.

Виставку безперечно треба вітати, а зазначати хиби, яких і не могло не бути при першій спробі, просто не випадає. Популяризація нових ідей архітектурі способом влаштування виставок звернувши сюди громадську увагу, мусить допомогти нам зрештою позбутися такої „архітектури“, що нею забудовує нашу столицю Комунбуд. До речі, певно „з скромности“ він участі в виставці не взяв.

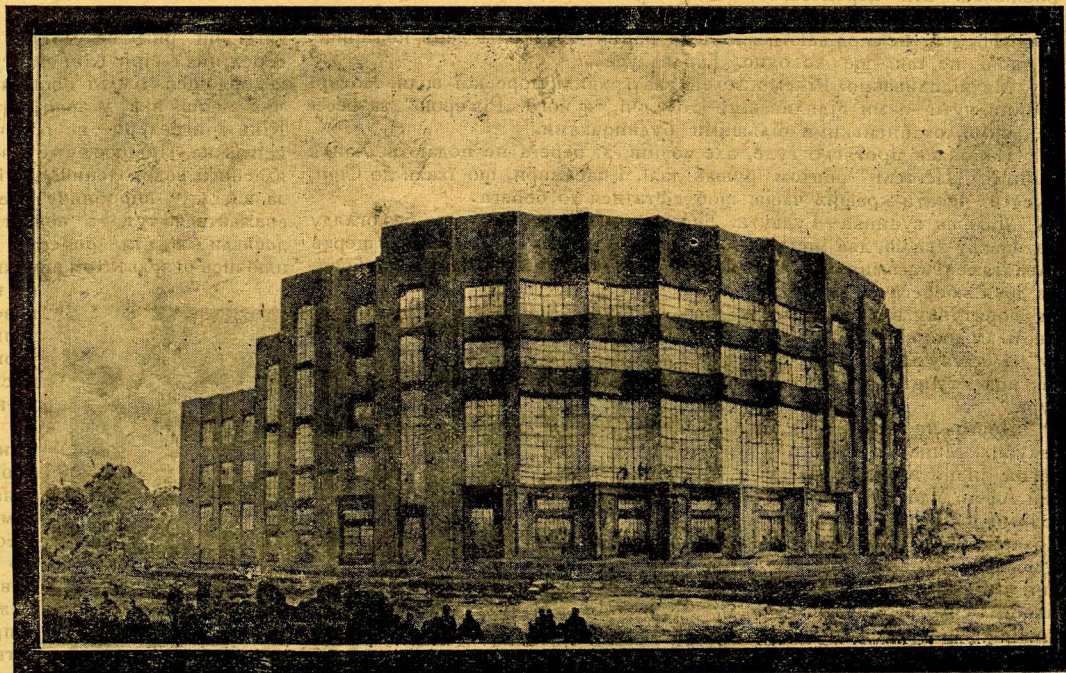
РОБІТНИЧИЙ ПАЛАЦ

ПРЕЗИДІЯ Дорпрофсожу Південних залізниць затвердила остаточний проєкт клубу „Робітничий Палац“, що його склав архітектор А. Дмитрієв.

Клуб побудують в робітничому районі на розі Кузінської вул. та вул. Котлова.

Будинок клубу кубатурою на 5,5 тис. саж., міститиме в собі: театр у два яруси на 1.500 глядачів, аудиторію на 250 чоловік, велике фойє, читальню на 300 чоловік, помешкання для книгозбірні, бібліотечну й 16 клубних кімнат з відповідними службовими та допоміжними помешканнями. Клубні помешкання будинку розраховано на обслуговування 3 тис. чоловік.

Вартість будинку визначено в 1.200 тис. карб. Видатки на побудовування клубу приймають—Центральний Комітет союзу залізничників, Дорпрофсоюз Південних Правління Південних залізниць та інші організації й установи. Раднарком УСРР дав на утримання будинку 100 тис. карб. Тепер провадиться інтенсивне розроблення робочих рисунків та підготовчу роботу до будівництва. У цьому будівельному сезоні намічено вивести фундамент будинку. Робота почнеться в другій половині серпня

Проект „Робітничого Палацу“—клуба залізничників

ц. р. і закінчиться до осені 1929 року. Клуб залізничників буде одним з найкращих будинків столиці УСРР.

Залізничники Харківського вузла матимуть відповідне помешкання для культурно-освітньої роботи.

Загальний вигляд м. Сухума

ТА-РА-ТАХ! Таратах!— енергійно торохтять колеса вагонів. За вікном безкрайня гладь піль. Степи,—неосяглі Кубанські степи,—зникли.

Непомітно мерхне віддаль. Ніч насувається кволо, повільно. Сумну, непривітну картину пустелі піль вкриває темрява..

На світанку—я край вікна...

Чудесний краєвид! Так і проситься на малюнок маленький паротяжок, що тихо й обережно спускає потяг у долину, огинаючи стрімке межигір'я. Весело біжить він далі, берегами річки, закручуючи довгий ланцюг вагонів і даруючи мандрівкові безліч несподіваних, чарівних картин.

Під'їзимо до кінцевої станції нашої залізниці—Туапсе. Звідси—морем до Сухума, і далі—в Очемчири. Там Мінгрелія, своєрідний куточок Кавказьких народностей. Туди я й прямую свою путь, спонуканий бажаннями ближче пізнати цю країну.

Туапсе—порт. Мав гарну гавань і слушно збудований мол, але його значіння зростає кволо. Закінчення прокладки нафтопроводу до Туапсе, можливо, оживить його життя.

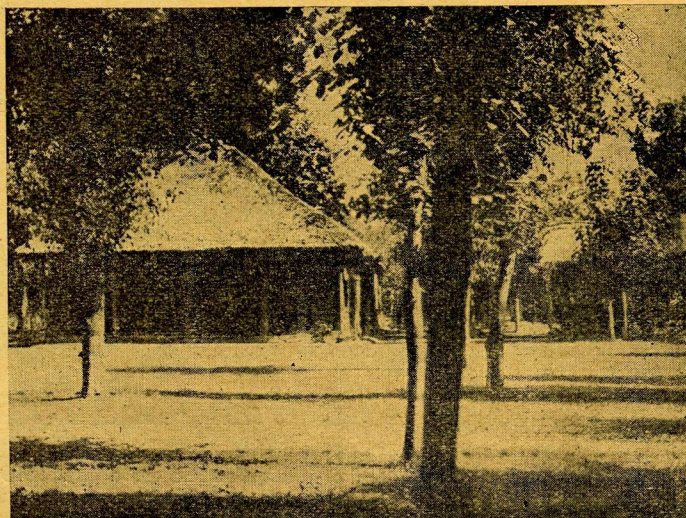
Протяжний гудок пароплаву. Це— „Пестель“, що прибув із Новоросійська. Він переповнений пасажирами. В каютах місць нема, і я мушу вдоволитися палубним. І я задоволений... Мені що? Аби не дощ! На дощ не сподіваються... Ясна рання осінь... І в день не гаряче, і вночі не так ще холодно. Гаразд усе!..

Ми відпливаємо. Ріжемо зеленкуваті хвилі морської води. Чотири години пути—і ми підпливаємо—до Сочі, з його „Рів'єрою“ та веселенькими, охайненькими більшими будиночками.

Пароплав протягло гуде, але човнів з берега не подають. Хвиля забиває. „Пестель“ раптом рушає далі, і пасажири, що їхали до Сочі, мусять чекати кращих часів, щоб дістатися до берега.

Дальша зупинка—Гудауті. Знову зазвоні гудки, і ось, без огляду на високу хвилю, два містких човни під'їздять до пароплава. Ущерт навантажених пасажирами, вони довго безуспішно борються з прибоєм, аж доки з берега не дають їм порятунку: влучно кидають їм довжелезну „чалку“ і тягнуть до берега при гучних вигуках „ура!“

Довго не сходиш з палуби... Минаємо Адлор, Гагри, пізно ввечері—новий Афон. Удосвіта—приходимо в Сухум—столиця Абхазії. Мінгрелія—її автономна частина з головним містом Галі. Місто білясто сяє в ранішніх саяві сонця. Я замлудився в дивнім видовищі... Але „Пестель“ рушив. За кілька хвилин ми були вже далеко і розважалися грою дельфінів, що йшли наввипередки з пароплавом, виробляючи примхливі скоки та кумедні піруети в воді й у повітрі.

Хата мінгрельця

ПО МІНГРЕ

Подорожні нотатки проф. А. М. Макаров

Недалеко Сухума гірські відноги вже змінюють свій характер. Де—далі більше підступають до берега вічно-білі верховини їхні, все краще вирисовується величний обрис цілого Кавказького Хребта, поверненого тепер до нас Південним своїм узбіччям... Але ось уже й Очемчири.

Беріг—плоска злижа. Ніде ні деревця. Будинки—абиякі, неохайні. Тому то Очемчири, коли дивитися з моря, дуже непоказні на вигляд. Човен швидко довозить нас до берега.

Автомобіль уже пішов. Останні 25 кілометрів їдемо до Галі*) кінцями, нанявши візника. Екіпаж наш досить оригінальний. Він парокінний, з дуже кволими ресорами, але досить міцний. Мінгрельські коні—сухорляві, жилуваті, високоногі; загальною поставою нагадують англійських скакунів, хоч вони й дрібніші за них і не мають, звичайно, їхньої „шляхетности“. Врешті—це досить міцні, витривалі коні, здебільшого гніді чи рижі на масть, хоча зерідка трапляються серед них і сірі. Кінь мінгрельця—об'єкт його любови й гордошей. Культ обожання коня поширено тут мало чим менш, ніж у арабів та тубільців Великокавказзя. Кінь мінгрельця—не робоча худоба, хіба що тільки вантажна. Працює тут буйвол, а кінь—для розваги, для власного задоволення. Одні тільки візники мають коня за вигідну виробничу машину. Об'їздження коней вважається тут за почесну професію... Мінгрельці досягли в цій ремеслї високого ступня, вдовольняючись результатом виучки коня тоді лише, коли він, на всім скаку, зможе раптово повернутися на прямий кут і зупинитися на місці. Щоб утриматися на ногах, кінь мусить тоді якимось дивно, ніби по-кошачому, присісти.

Мінгрелець вимуштровує коня

Ми вже мало не годину швидко їдемо гарним шосе, прокладеним на побережнім пляжі. Раз-у-раз перегтинають нам шлях рівчачки, річечки, часом і справжні ріки, що теж промчуть у Чорне море. Ліворуч замикає Кавказького хребта, де-не-де вишпигані сніжними шапками вічних снігів, наспраляеш на невеличкі кавказькі гори, а туди—обов'язково на дамських сідаках—обличчями, як і чоловіки—убрали тугі національні кольори. Мінгрелі навантажених гарб, запряжених буйволів у Мінгрелії варті ка слів.

*) Галі — колишня столиця Мінгрелії, нині—адміністративний центр її в

Ліворенні тварини вагою до 30—35 пудів, з великою головою, важкими рогами, дебелим, широким тулубом, надзвичайно грубою й міцною шкірою. На їжу буйволи Соковита зелена рослинність Мінгрелії мало не живленням цих надзвичайно поростих тварин. Отелів-молочниця дає подеколи мало не відро молока на добу, тустише й багатше на жир, ніж коров'яче. Бдина при-молів—це непереможна хіть до купання в спеку в воді, навіть просто в першій—ліпшій калюжі. І разі це вже, звичайно, не купання, а „грязеві“ Іх так люблять наші свійські свині. Видовисько, дуже ефектне, коли впертий буйвол влізе в повний озю, або ж коли він разом з гарбою зануриться в хвалі рвучкої гірської річки, але скільки мороки нашому мінгрельцеві в боротьбі з цією непереможною його худобини.

На Кавказ оздоблено ланцюжками прекрасних шосе, от на напрямі від моря до Галі. В середину країни ве-дуть, приступні лиш буйволової та гарбі; ще далі—і дороги вже просто стежки; пересуватись по хіба що тільки „в'юком“ на гірським кавказьким коні, а навіть й культурне шосе підчас злив часто буває при-молу лише буйволової. Автомобілі—траплялося,—безнадійно на в'юку, і рятувала їх тоді стара, що відживає вже вік свій, Алі в вигляді 1—3 пар буйволів, що витягали загрузлу, проводили її до місця ремонту. Праці на камінчастім ґрунті буйволів підковують, для чого їм ноги й вальють їх набік. Огже справа тут трохи складніша, зводити звичайного коня.

До розвою сільсько-господарських промислів Мінгрелія—убога країна. Серед культур перед веде кукуруза—тутешній виноградник є в кожного мінгрельця, трапляється, що й тиний, але скрізь і завжди в повнім занепаді. Де-не-де стикаєш тички, що підтримують виноградну лозу; здебільшого тують просте на сусідні дерева. Розуміється, що за таких

Бавовна різних років посадки

в Абхазії на однім із Нар-ком земівських пунктів. Тут, під доглядом інструк-тора, випробовують різні сорти бавовни, провадять досліди що до часу засіву, то що.

На фотографії № 5 видно ряди бавовни різ-ного часу засіву: найдрі-біші рослини дали трав-невий і червневий засіви, а найбільші пішли від бере-зневовий і квітневовий. На фотографії № 7 по-зано велику росли-ну в квітнуванні, як раз у момент, коли інструктор облічує кіль-кість квітів на ній.

Коли бавовняна рослина дозріє і стане готовою для збо-ру, вона покривається коробочками, де знаходиться насі-ня бавовняника, укрите пухом волосків. Цей пух, після пере-робки, іде на вироблення бавовняних тканин. Гарне враження залишає ця нова цікава культура.

Житло й побут мінгрельців також дуже своєрідні й цікаві. Мінгрельська хата завжди ставиться на дворі, порослім ни-зенькою, гладенькою травою,—мовити б,—газоном

Мало не скрізь двір оточений буває крилатими, розло-гими деревами, що дають потрібний холодок, і обгородже-ний частоколом. На дворі пасеться дрібна худоба й хатній птах.

Хата на одну велику кімнату, з валькованим помостом. Вікон або загато багато, або нема зовсім, і тоді хата освіт-люється через двері. В хаті є піч—на зразок нашого каміну; поздоровж стін примочовано довгі широкі лави. Будинки всі легкі, бо морози мінгрельцеві не страшні; бувають вони про-тягом одного—двох місяців, та й то тільки вночі.

Нескладні роботи здебільшого припадають жінці,—тут дуже хозяйновитий. Цього не скажеш про чоловіків, бо й до цього часу найголовніші інтереси їхнього життя зосе-реджено на... вині, жінках і конях.

Одноманітність мінгрельського життя порушують хіба тільки безконечні святкування і різні обряди: весілля, по-хорони, „умикання“ наречених, то що. Запрошувані на ці свята гості гуляють на них протягом кількох діб.

На жаль, родова помста, як і скрізь на Кавказі, поши-рена й у Мінгрелії, і мало не кожна учта дає нагоду до пока-лічення, чи часом і до вбиття когось з гостей.

Взагалі—від звичаїв мінгрельців та самого їхнього життя віє сивову старовиною, що могла тільки зберегтися в гірського народу, відірваного в наслідок недоступності від світу й від людей. І хоч цього вже не можна сказати про сучасну Мін-грелію, та ще до недавна вона, як і країни інших народів Кавказу, ні-якого звязку зі світом не мала.

Мінгрельці—християне, подібно як і Грузини. Прийшло до них хри-стіянство з півдня ще за непамятних часів. Довгі часи Мінгрелія була самостійною. Однак безнастанні війни, що їх доводилося вести з іншими народами Кавказу захищаючи свою самостійність, змучили вщерть убогу країну і примусили мінгрельців шукати опори в могут-нішій державі. Давно вже, з часів іще їхньої „священної війни“ („Га-завата“) вони самохіть приєдналися до колишньої Російської Імперії.

Оригінальні й пісні Мінгрелії. Який би не був їхній мело-дичний зміст,—гармонія завжди нагадує хорал, а тому почасти й церковні співи. Але мотиви цих пісень цілком інші—дивовижні, ди-кі, наповнені силою і пройняті знадою первісних, праісторичних часів.

Мінгрельська гарба, запряжена буйволами

промислове значіння винограду в господарстві мінгрельця не доводиться. Він здебільшого йде тільки на задоволення потреб. А між тим клімат Мінгрелії придатний для куль-тиварних сортів винограду.

Вкрай гарно розвинуто шовківництво, але техніка його—так, що й воно поки що не має надто великого значіння в житті мінгрельця. Нарешті, треба відзначити тютюнництво, але й тут невисокої техніки, що виробляє тютюни не вище II сорту. Мінгрелія—це країна як-найбагатших можливостей розвою культур. По багатьох її місцевостях можна культивувати чай, великим успіхом культивується в Чакві (поблизу Батума), чому на з попередніх номерів нашого журналу була присвячена спе-ціальна стаття, як також і бавовну (культура останньої швидко розви-лася в іншій Кавказькій Республіці—Азербайджані). Ось чому, коли в Галі, я поклав собі детально оглянути культуру бавовни

ПЕРЕТВОРЕНИЙ

ЖАНДАР

Шкіл Туриста

АНЕМПОДИСТ СЕМЕНОВИЧ надів на свій картопляний ніс круглі німецькі окуляри, обережно зав'язав на потилиці чорні зав'язки, щоб окуляри не пересовувались на глибокому переніссі, витер піт з червоного лоба і важко зітхнув. В сарайчику, де він стояв випроставшись майже до стелі, чи до даху, зробленого з маїсових снопів, покладених на поганенькі кроквочки, скрізь прокрадалося зле проміння малоазійського сонця. Куди достане, чи в голову, чи під ребро, або ще в яке інше місце, золотий промінь сонця, там і пече живий вогонь та пече неможливо. Анемподист Семенович обдивився свій сарайчик, тяжко зітхнув і почав влаштовуватись.

В сарайчику взагалі було порожньо. На підлозі валялись залишки торішньої макухи, макуху було зібрано до купи і прикрито дивним у цьому далекому краї Малої Азії руським дрантям: ковдрою, пошитою з різноколірових ситцевих клаптиків. Але були й де які меблі: бочка спід цементу і ящик спід померанців. Анемподист Семенович розстелив на землю газетний аркуш, де хитро переплітались арабські літери, чепурно розставив на газету чорнило, ручку з пером, чомусь позолоченим, і розклав листа почтового паперу. Підсунув померанчовий ящик, сів на нього, зітхнув і пучками, що вже кепсько згинались, взяв блідо-зелену ручку, вмочив золотисте перо в чорнило і почав писати... Великі краплини поту виступали на круглому засмаженому лобі старого волохатого чоловіка. Він сопів і обливався потом.

Обличчя його, часом освітлене соняшним промінням то світлішало ярким блиском, то тухло в неясній темряві. Ось що він писав:

„Його Імператорській Височности Великому Князеві Миколаю Миколавичу, Головнокомандуючому Російськими Арміями і Блюстителеві Російського Престола.

Ваша Імператорська Височність!

Всепіддано доносю, що я, Анемподист Семенович Тарарикін, вахмістер московського жандарського дивізіону безвинно од свого власного вірнопідданства пропадаю на утриманні турецького купця Ізмаїл Хакібея, що експлуатує мене за 8 лір на місяць, заставляючи з четвертої години ранку тягати воду на поливку його виноградника, і взагалі навіть на прання, навіть, совісно признатись, жіночої білизни.

При повнім нехтуванні всяких минулих заслуг моїх, що я багатьма роками за собою маю за наказами та рапортами начальників московського жандарського відділу, зазначений Ізмаїл Хакі-бей кожного дня погрожує мені, що всякий опір мій,

от як недогляд у пранні панчох його жінки, що їх треба прати в воді з оцетом, та других панчох, що їх треба прати тільки в гарячій воді, погрожує, коли переplауаю, посла мене назад до Стамбулу, де ми вмірали в вошах, ко нас вмістили в старій султанській конюшні і при повнім можна сказати, байдужості турецької поліції та жандарського відомства.

Перебуваючи в такому пригніченому стані і не маючи ні звуття, бо за 8 лір та при харчах з кислого молока та зелен цибулі придбати нового неможливо, всепіддано прохаю Вашої Височности про виплату належних мені по зберігательній книжці 3733911 семисот сорока трьох карб. 74 коп. з процентами з лютого 1917 року.

Копію книжки завірену за турецьким законом при цьому прикладаю.

А що до іншого мого майна, на службі придбаного й зашпешеного мною пра прискорбному втіканні від революціонерів, поки до благополучного повороту Вашої Височности, чи ко там Ви з Великих князів надішлите на Імператорський Престол, я згоджуюсь зачекати. Але життям і смертю єдин Бог володіє, тому за вірнопідданий обов'язок свій вважаю довести до відомої Вашої Височности, що дочка моя Ганна зовсім не комуністка, хоча й працює в Ростові на Дону вбиральнидею при тамтешній військовій комісаріяті.

Дочці моїй Ганні залишаю все своє майно, що буде після благополучного повороту на престол оддане. А майна того:

1) Одна перина гусиноного пера ціною в 17 карб. 50 коп. рахунок з причини революції загублено.

2) Простирадел сірого полотна — трое ціною по 1 карб. 65 коп.—всі ціни до революції, тепер, гадаю, дорожче.

3) Подушок пухових 2 в червоних ситцевих наволочках, ціни не знаю через те, що покійною жінкою од празникових гусей та курей пра за довгі роки було зібрано, але гадаю, що ніяк не менше ніж по 4 карб. за подушку, крім наволочок, що те шість гривень платив без роботи.

4) Ще залишив при моєму втіканні в лютневу революцію з казарми московського жандарського дивізіона носильного одягу: штани жандарського сукна поношені, друштані такі самі третього строку мундирів три різних строків, поношені, однак без латок і ще пару казенних чобіт поношених, але лагоджених на власний кошт, завіщо чоботареві за підметки було заплачено 2 карб. 45 к.:

5) Боже благословіння, ікона Христа Спасителя в срібній ризі, виміняна за 3 карб. 75 к., ікона Почаївської Матері-Божої—благословіння тестя: скільки він платив невідомо, але риза, хоча й було сказано, що буде срібна, на сrebro не виїшла, а через те згоджуюсь на будь-яку ціну; Серафима Саровського ікона середня, що дістав через генерала Пітіцина, командира дивізіону

Він сопів і обливався потом...

у службі з нагоди прославлення онго Серафима од Госу-
дарні Імператриці.

6) Закордонного шовку спідню білизну, подаровану штаб-
квартирою Вантом з нагоди співання мною селянських пісень
на свадбі його своякині. Про посуд й інші дрібниці не смію,
Ваша Імператорська Височність, турбувати Вас, але всього при
тому відданні залишилось не менш, як на 22 карб.

В надії на швидке одержання зазначених 743 крб, 74 к.
процентами з 28 лютого 1917 року, залишаюсь Вашою Імпе-
раторської Височності відноповідданий вахмістр жандарського
корпусу, а нині робітник на виноградникові купця Ізмаїла Ха-
кі-бея Анемподист Семенов Тарарікін".

Сонце вже заходило, коли на позволючений останнім про-
міняти папір непевне перо Анемподиста Семеновича нанесло
ліпше. Він глибоко зітхнув. втер піт з темного лоба і почав
запалювати лист у раніше приготований конверт.

Другого дня старий сам пішов за 15 кілометрів у місто і,
створо дивлячись на поштового чиновника, розпареного за дро-
тіними ґратами—дебелого турка, здав свого конверта, адресо-
ваного „Його Імператорській Височності Миколі Миколаєвичу“.

Виноград уже встиг налитись темно-бузковим соком: поважи-
ли грона і притягли зелені лози до червоної землі. Вигоріли
гори, і гаряча імла зранку до пізнього вечора мріла над ма-
лозасіяною землею.

Старий обідраний жандар бродив по турецькому виноград-
никові і доглядав, поливаючи своїм потом виноградні грона—
ім бо належало виспіти для задоволення та слави Ізмаїла Ха-
кі-бея, купця-депутата.

Дні йшли за днями. Час завмер. Його нещадний біг нена-
че б припинився в нестерпучому повітрі непотрібної спеки, що
вищала все, нічого неродючі. Спіли тільки виногради.

Старий руський жандар бродив по винограднику Ізмаїла
Хакі-бея з ранку до півночі і думав свою
чужу гору, рослину та небу думу.

І ось одного пекучого дня прийшов на
його ім'я лист. Сам Ізмаїл Хакі-бей поклав
його в балкону свого гарного дому: „Гей,
лино сюди. Тобі є лист з великою печаткою“.

Анемподист Семенович тремтливими ру-
ками прийняв конверта, запечатаного гер-
бом, оздобленим великокнязівською короною.

В конверті, з морозкою роспечаному
й розірваному його раптом обледенілими
пучками, був лист грубого лискуного руду-
ватого паперу. На папері було написано:

„Вахмістрові Тарари-
кіну А. С.

Його Імператорська
Височність з задоволення
довідалась, що в гли-
бині Малої Азії в тобі ще
б'ється вірогідне серце
щиро-русської людини.
Й. І. В. наказали повідо-
мити тебе, що коли при-
йде час і вони знайдуть
слухним покликання всіх
вірних синів до виконання
своїх обов'язків, то й ти
без сумніву станеш під
прапор Й. І. В.

В цю ж хвилину по-
відомляю тебе, що всі

вірогідні, вно-
сять у фонд Й. І. В.
частину свого зар-
робтку, не менше
як 10% кожного мі-
сяця“.

Після цього
йшла докладна ад-
реса і підпис яко-
гось генерала.

Нахмурився
старий. Довго стояв
із листом в руках,
п'ямкаючи губами.
Потім пішов у свій
сарайчик.

Дні йшли.
Анемподист Семе-
нович і далі бро-
див по виноград-
никові Ізмаїла Ха-
кі-бея, підв'язуючи
темні грона, що
загнивалися від су-

Другого дня старий сам пішов
з листом у місто

І ось одного пе-
кучого дня на
його ім'я прибув
лист

сідства з сирію землею.
Темний лоб його перетинали
тепер незвичні зморшки.

І прийшов святковий день
п'ятниця, коли він знову
просидів з ранку до заходу
сонця в глинянім сарайчиківі
над цементною бочкою, ви-
водячи рядок по рядкові на
жовтавому листі паперу.

Цей лист він одіслав у
Стамбул, сам одніс на
пошту.

На листі кривими літе-
рами було виведено:

„Його високопревосходи-
тельству господіну товаришу
советському генеральному кон-
сулові.

Ваше Високопревосходительство!

Через те як я зараз зненавидів усіх монар-
хів і як бувший жандарський вахмістр можу
виявити всю їхню підноготню до самого вели-
кого князя Миколи Миколаєвича, який є останій
стяжатель даже з моєї восьмирубльової платні,
то через те прохаю определити мене до-
дому.

Я готовий землю їсти і од всіх царів одрі-
каюсь, тільки поверніть мене додому, де в
мене і дочка служить у Ростові на Дону—Ганна
Анемподистовна.“

Іван Багряний

БІЛЯ ДНІПРОВИХ ПОРОГІВ

ПЕРЕПЛАКА в житті—радість...

Впшениця волошки—смуток...

Ворон з ріль—печаль.

Гей, ти, коню, вибий ритми,

Вибий ритми—кинь утому—

На звороті, на крутому

Нам не личить жаль.

КРЯЧКА біла п'яним льотом

Білі груди мие в хвилях,

Припада з плачем,—

Хрипко ние, важко пада,

Накриває білу піну

І киточе без упину—

Пестить і січе.

„ЗАВТРА“ прийде—

„завтра“ скаже,

Нерозривним путем ляже

На оцей простор

І одвічний дум володар

Упряж сталеву надіне,

Задрижить слухняно й змине

Древній семафор.

ЯК МЕТАЄ піну зараз—

Пожене могутні хвилі

У нові вогні.

У нові казки і славу

Оповие Україну,—

В сіль артерій. Пульс їх кине

Сміло позив в дні.

ОДЦІЛА минула слава,

Оджили дідівські думи

Й мрії золоті.

Зза сирен не вчуєш крички,

Зза огнів не вбачиш бурі

Й кравид оцей понурий

Не впізнаєш ти.

СЛАВА злиднями підбита,

Думи кров'ю перелляті

Підуть на загин.

Покоління—наші внуки

Десь складуть незнану пісню

Й заспіва могутня дійсність

В унісон турбін.

ПЕРЕПЛАКА в житті—радість...

Впшениця волошки—смуток...

Ворон з ріль—печаль.

Гей, ти, коню, вибий ритми,

Вибий ритми, кинь утому,—

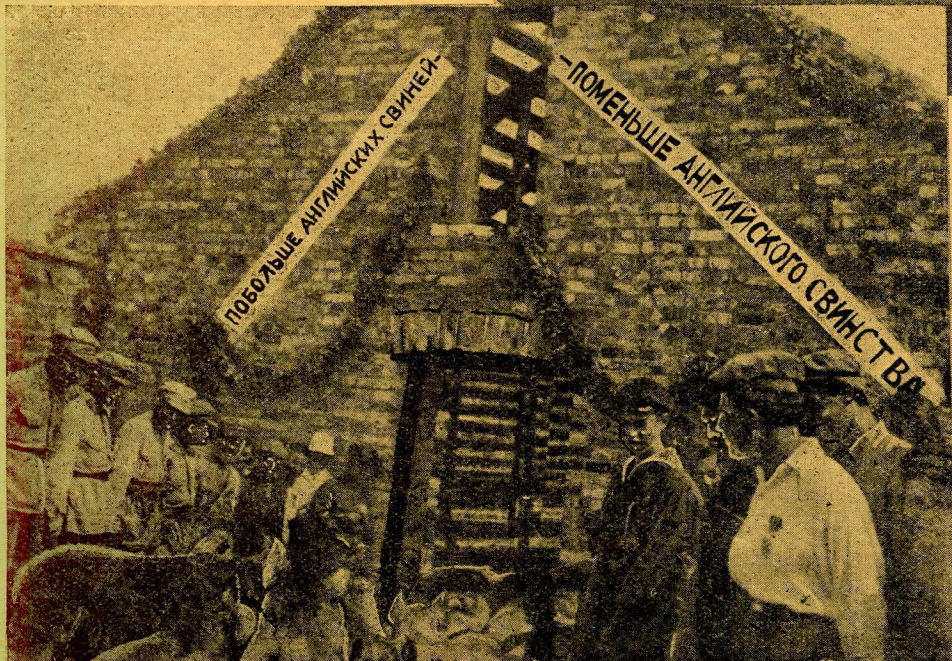
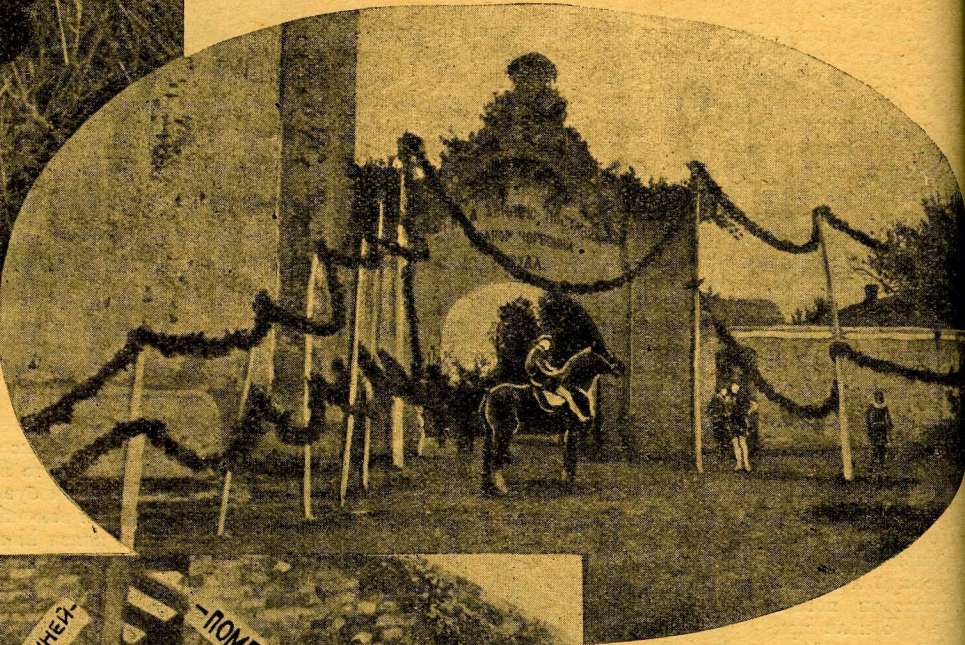
На звороті на крутому

Нам не личить жаль.

... Першого снопа скошено під звуки „Інтернаціоналу“.

В овалі — дитяча колонія ім. М. Горького (в'їзна брама)

Колоністи переселяють йокширів до нового хліва

СВЯТО ПЕРШОГО СНОПА

(Дитяча колонія ім. Максима Горького)

Як тільки почало золотитися поле і важкі колоски схилялися до в дитячій колонії ім. М. Горького під Харковом всі стали ватися до жнив і до свята „Першого Снопа“.

Багато праці і сил поклали вихованці, щоб обробити поля.

Високі трави і повні, один в один, колоски свідчать, що всю працювали вихованці не марно.

Жнива. Ранок. Вихованці гостять коси, мастять косарки, до виїзду в поле трактора.

Сигнал. Хутко побігли вихованці до корпусу переодягатися в форму і займати свої місця в строю.

Вишикувавшись стрункими лавами, з прапорами і зі своєю оркестрою після промов, сказаних на дорогу, колоністи вирушили за ворота і стрічкою потяглися шляхом на свою землю в поле, де золотився спліт.

Похід замикали машини. Могутній трактор, кінь нашої доби, собою косарки.

Перший сніп, скошений під звуки „Інтернаціоналу“, радісні вихованці урочисто віднесли під прапори. Першу десятину було скошено небудь півгодини, а дальша робота пішла ще жвавішим темпом.

Селяне-гості, що прийшли на свято, з задоволенням і здивуванням вилися, як моторно працюють підлітки.

Радість була справжня, щира. Скінчивши косити і склавши скошений хліб у копи, колоністи пішли назад до колонії. Йшли, як і ра-

стрункими колонами в супроводі оркестри та машин.

Йшли під пекучим промінням сонця, але, як і раніше, бадьорі і веселі. Домашні чекали.

На воротах нового цегельного хліва, спорудженого руками вихованців—надпис: „Побільше англійських свиней, поменше англійського свинства“.

Вишикувавшись шпалерами на вулиці, що веде до хліва, колоністи і гості напружено чекають. Оркестр заграє марш.

Під звуки його з старого часу до нового, похрюкуючи важко пішов перший довгомордий йоркширський циліндр.

Всі присутні вітали англійського джентльмена веселими криками. Співали чемберленівську породу.

За кнуром пішло чимале стадо свиней голів у сто.

Цим закінчилося свято, але вихованці колонії ділилися радісними жіннями минулого дня.

Стаття „ОРС“ А. Альфа

НЕДАВНО відкрита виставка робіт „Об-ва Руських Скульпторів“ (ОРС) одна з найважливіших подій московського художнього життя.

На звичайних малярських виставках скульптура майже завжди лишається непоміченою, тоне в морі картин і є лише „декоративним оздобленням“ порожніх кутків виставочної зали. Це „службові“ становище скульптури на живописних виставках спонукало московських скульпторів об'єднатися в окреме т-во і організувати самостійну виставку.

Перша виставка „ОРС'у“, що відбулася торік, привертала широку громадську увагу, нинішня — друга — ще раз підтвердила успіх цього нового по-чину московських скульпторів.

Не вважаючи на те, що на виставці не було ніякої низки видатних ленінградських скульпторів —

Матвеева, Лисева, Манізера, Шервуда, Синайського, Елонена та інших, вона все ж навіть і в цім обмеженім масштабі розбиває традиційну думку про бідність руської скульптури, здавна поширену серед суспільно-сти.

Сила великих робіт з матеріалу (камінь, дерево), їхня свіжість і сила, поява нових молодих митців, що з успіхом виростають на виставці, свідчать, що, не вважаючи на тяжкі матеріальні умови, радянська скульптура росте й міцніє та з успіхом готується до тих великих завдань, що їх неминуче в недалекому майбутнім поставить перед нею радянська держава і робітнича суспільність.

Загальна найхарактерніша особливість виставки — це відхід сучасної скульптури від натуралізму та імпресіонізму, від „камерного стилю“, і поворот до монументальної та декоративної скульптури. Ці тенденції дуже виразно виявилися на виставці. Шукання монументальності, несполучної з натуралізмом та імпресіонізмом, виявляють московські скульптори в найрізніших напрямках. Від трохи вже застарілих „лівих“ спроб Ключова і Чайкова, примітивізму Ніс-Гольдмана, архаїки Булаковського, до символічної скульптури Цапліна і чудових реалістичних бюстів Корольова найцікавіших на виставці висотою свого майстерства.

С. Ф. Булаковський

„Через барикади“. Штучний камінь

З більш відомих митців старшого покоління треба відзначити Домогацького, що дістав найбільше визнання публіки за мармуровий бюст Пушкіна, Шадра, що теж показав кілька погрудь, і нарешті, наших „аніمالістів“ Ватагіна й Ефімова, що лишаються найбільшими митцями в вузькому, але цікавому жанрі передачі тварин.

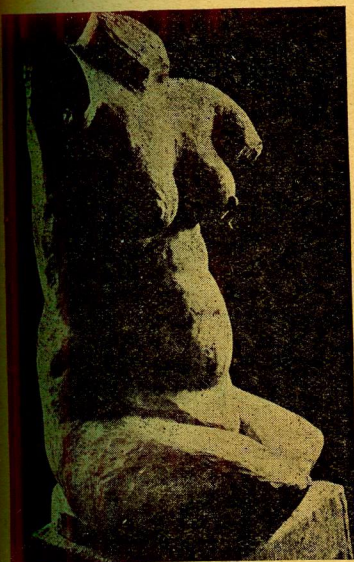
З молодих скульпторів на виставці вирізняються Мухіна і Смотров, що недавно скінчили ВХУТЕМАС.

На жаль, тяга до монументальності, вже нами відзначена, не відбилася сприятливо на численних проєктах пам'ятників представлених на виставці. Проекти пам'ятників Ленінові роботи Вейнера і Волжеєвим Вантажникам — скульптура Тенета безпомічні й наївні, спізаним чудацтвом здаються після знаменитої Татліновської вежі „Вежа Жовтня“ роботи Чайкова; однак, невдалий окремих проєктів не повинна розчаровувати, і низка чудових робіт на виставці є запорукою тому, що в недалекому майбутньому буде роз'язано і найскладніше завдання — утворення монументальної скульптури, що відповідає нашій добі.

Загалом же виставка „ОРС-а“, як друга спеціальна виставка з галузі скульптури є великими досягненням у нашому містечковому життю і виявлені на ній досягнення й хиби спричиняться до дальшого розвитку нашої скульптури, та допоможуть їй зафіксувати в камені найбільші події людської історії. Виставка зробила перші підсумки в цій справі та намітила шляхи дальшої праці. З цього боку виставка має в першу чергу організаційне значіння, хоч не позбавлена вона й величезної художньої ваги.

А. Н. Златоврацький

Погруддя. Гіпс

Б. Д. Корольов

Торс. Дерево

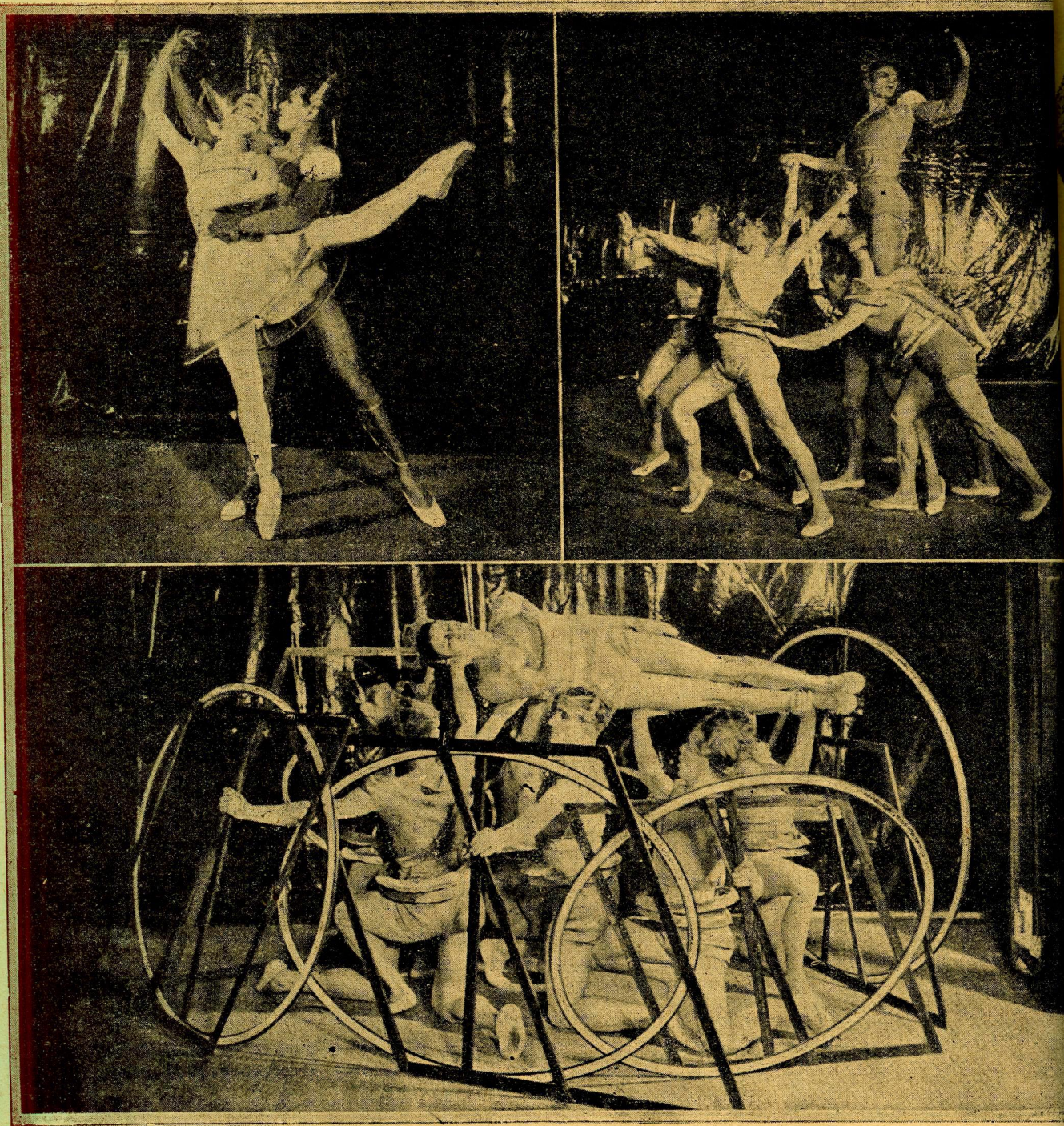

І. С. Ефімов

Тамбовська наречена. Порцеляна

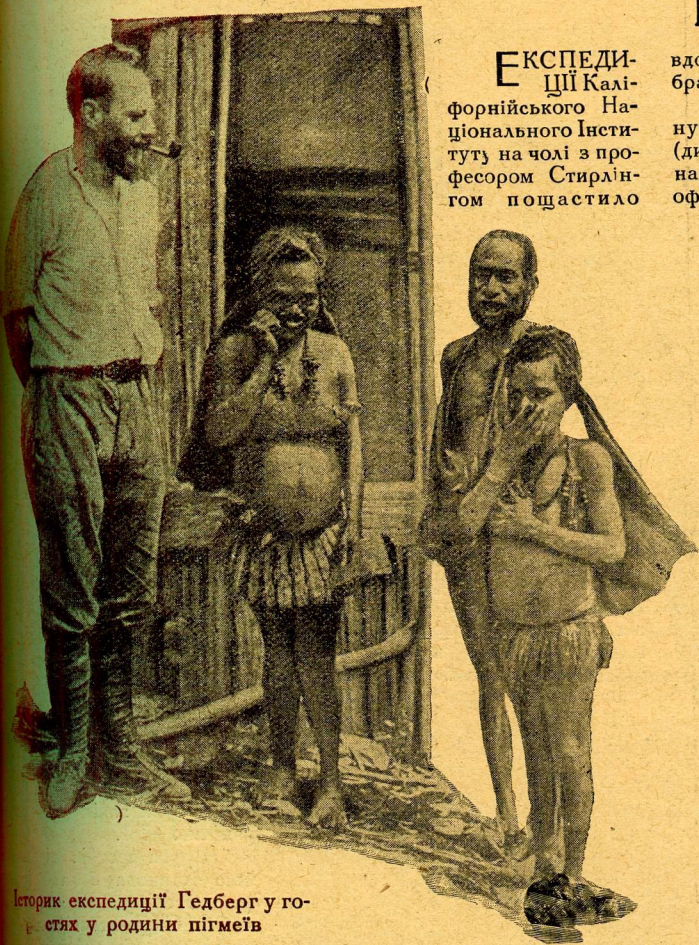

БАЛЕТ ЗА КОРДОНОМ

Одна з балетних труп у Лондоні поставила в цьому сезоні новий балет, заснований на дитячій казці: Юнак закохався в кішку і в відповідь на його благаання богиня Афродита перетворила її в дівчину. Але вона якось забулася і за старою звичкою швидко побігла за мишею, в наслідок чого знову обертається в кішку, а юнак тратить з горя притомність. Цей нескладний сюжет поставлено в дуже чарівних тонах з нахилом до футуризму, що особливо підкреслюється стилізованими рухами танцюристів та їхньою бутафорією; лінійками, колами, квадратами та іншими геометричними фігурами, зробленими з целулози. На наших фотографіях окремі моменти цього балету. Вгорі ліворуч—юнак танцює з дівчиною, праворуч—тріумфальний похід, внизу—юнак, що стратив з горя притомність, забирають з собою його товариші. Найбільш яскраві останні два з показаних тут моментів цього балету. Тоді, як перший момент не вносить у балетне мистецтво майже нічого нового—останні два вражають новизною форм та своєю конструктивністю, що в першу чергу видно з кінцевого акорду балету.

ПІГМЕЇ НОВОЇ ГВІНЕЇ

Історик експедиції Гедберг у гостях у родини пігмев

після довгих пригод пройти джунглі Голандської Нової Гвінеї, доти ніким не досліджені. Експедиція виявила, що в цих джунглях живе невеличке плем'я пігмев, що з них лише найвищі досягають росту півтора метра, в середньому ж ріст їхній всього лише—1 метр.

Життя цих мініатюрних істот дуже примітивне—вони не носять майже ніякої одіж, живуть у халупах, полюють за допомогою первобутнього луку і стріл.

Важкі польові і хатні роботи лежать на обов'язкові жінок, як і в багатьох негрівських племен.

Як і в усіх первобутніх народів, у них також існує множинство, але помірне. Другу жінку часто беруть в тім разі, коли перша неплідна, іноді ж для того, щоб допомагати першій в польових роботах. Часто вибір другої жінки припадає на

ЕКСПЕДИЦІЯ Каліфорнійського Національного Інституту на чолі з професором Стерлінгом пощастило

вдову, що в передньому заміжжі зарекомендувала себе, як добра мати.

Переговори про заміжжя ведуть батьки. Коли угоди досягнуто, мати нареченої дарує нареченому коротку спідницю (див. ілюстрації), а мати нареченого відповідає тим самим нареченій. Цим першим обміном подарунками починаються офіційні шлюбні церемонії. Потім іде обмін продуктами. В призначений день один з друзів нареченого іде до житла нареченої і, одержавши її на руки, відводить до матери нареченого. Другого дня молоді беруться до польових робіт—правильніше працює сама жінка, а чоловік, як власник землі, стереже жінку і дивиться, наскільки вона знатна до роботи.

Цей своєрідний „роspoділ праці“, що зустрічається і в інших примітивних народів, ще характерніше виявляється під час пологів. Народивши першу дитину, мати майже відразу встає з ліжка, куди негайно лягає „для відпочинку“ чоловік. Цей цікавий „відпочинок за дорученням“ допускається, правда, лише при народженні першої дитини.

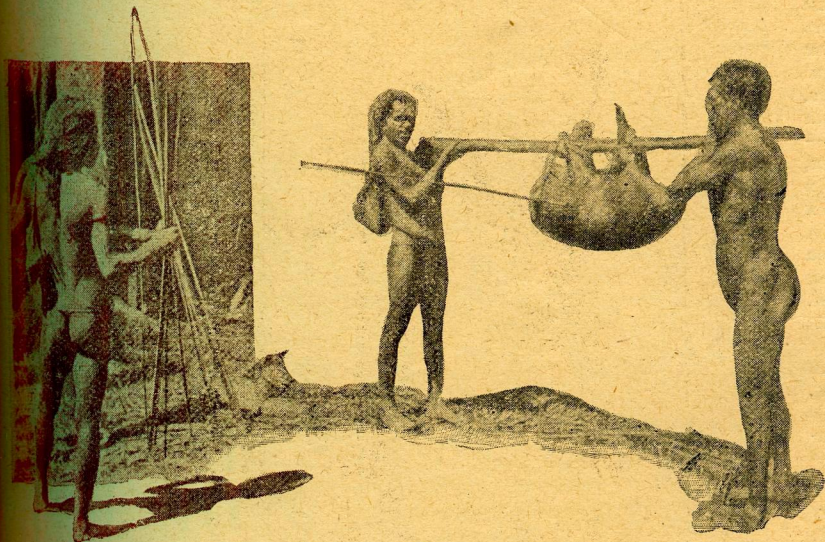
Словесних прояв кохання серед цього мініатюрного народу не вживається—ні один з подружжя не називає другого по імені. Дуже велика стриманість існує також і відносно нових родичів. Суперечки з тещами, такі звичайні серед західних народів, зовсім невідомі з тої простої причини, що за мовчазною угодою не прийнято ніколи називати імен тещи і тестя.

Коли хто небудь небезпечно захоріє, то запрошують чарівника і підносять йому подарунки. Коли ж, як часто буває, і він не може віддалити наближення смерті, то її чекають спокійно, без усякого розпачу—як сам хорий, так і родичі. Та зате страшний вибух розпачу повстає відразу ж після наступлення смерті. Жалюв крики, справжнє божевілля охоплює все плем'я, особливо, коли покійник був дідом, що користувався з особливої поваги, або молодим, що не досяг дйшлости. Тіло покійника покривають найкращими оздобами. Кожний з родичів, близьких і далеких, вважає за свій обов'язок обійняти покійника, починаючи голосно кликати його по імені—чи безнадійно намагаючись знову повернути його до життя, чи бажаючи винагородити себе одним заходом за довге мовчання. Мерців ховають зігнутими, так що підборі для стикавгся з колінами. В могилу кидають у великій кількості продукти, а тотім починають засипати її, при чому звичаєм жінка, або мати небіжчика зобов'язана робити спроби кинути в могилу, щоб її засипали разом з покійником. Друзі і родичі силою відводять її.

Начальник експедиції, проф. Стерлінг, дістав від голови племені невелике диє поросля, вбите стрілою. Такий подарунок звичайно підноситься найпочеснішим гостям,

бо на думку цих пігмев, він являє собою певний засіб заслужити прихильність гостя. Щоб нагадати про виконання обіцянок і одержаних доручень, поросяті зв'язують ноги—на знак того, що людина дала обіцянку, зв'язана словом, як мотузками.

Експедиція привезла з собою колекцію в 7.000 екземплярів різних речей, що є в ужитку пігмев. Але найбільша її заслуга це те, що вона виявила, що наземлі існують й інші племена пігмев, крім середнеафриканських.

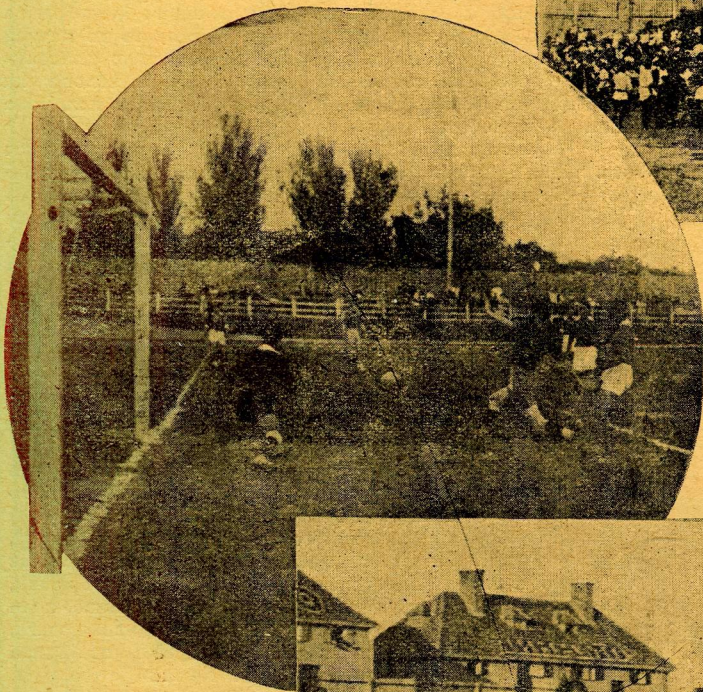

Пробите стрілою поросля—подарунок визначному гостеві

Жінка в парадній одязі

АВСТРІЙСЬКІ ФУТБОЛІСТИ В ХАРКОВІ

Вгорі — зустріч австрійськ. робітничої футбольної команди з харківськими спорторганізаціями на спортмайдані

Нижче — менти футбольної гри

Внизу — австрійська футбольна команда в т. Буценка

В ЛИПНІ місяці Україну відвідала австрійська робітничаспортивна делегація. Всі знали, що австрійські футболісти дуже сильні. Зустрічі їхні з іншими закордонними командами і в тім числі із знайомими нам саксонцями, — завжди закінчувались на користь австрійців. Приїздили вони, крім того, до нас уперше. Все це створювало навколо приїзду робітничої спортивної делегації Австрії великий інтерес.

І наші гості цілком виправдали себе. Ні одна з закордонних команд, що приїздили до нас раніше — не показала такої високої техніки, дивної зіграності, цікавих комбінацій, дотепності й винахідливості в тактичних прийомах. Вся їхня гра відзначалася рідкою колективністю і дисциплінованістю.

Посамперед відвідали австрійці Київ. Обидва матчі вони виграли з рахунком 2:0 і 3:1, викликавши заслужені симпатії десятка тисяч присутніх на матчах.

В Дніпропетровському — закордонні гості виграли з ще більшим рахунком 5:1.

Найбільшу кількість зустрічей австрійці мали в Харкові. Тут делегація відвідала низку організацій, в тім числі й Вищу Раду Фізкультури.

В бесіді з робітниками фізкультури і представниками преси, керівник делегації тов. Томас Лев — ознайомив з робітничим спортивним рухом в Австрії, що в нинішній період мав вже досягнення не менші за буржуазні.

В особі радянських футболістів, заявив тов. Томас Лев, ми зустріли найсерйозніших супротивників.

Маючи деякі мінуси в своїй грі, радянські команди, при наявності спеціаліста — тренера, можуть стати найсильнішими командами європейського масштабу.

Делегація австрійців одвідала також загально-міський тинг фізкультурників, де представник австрійського футбольного комітету тов. Штарк передав од імені робітників-спортсменів Австрії дружнє привітання фізкультурникам України і певнив, що в боротьбі нашої з капіталістичними країнами і фашизмом, що насувається тепер, — симпатії пролетаріату цілого світу на боці СРСР.

* * *

В матчі з металістами Харкова, гості, показавши свою перевагу, все ж таки повинні були закінчити матч у нічию — 1:1.

Друга зустріч з командою Харкова була трохи менш успішною для австрійців, що виграли з рахунком 2:0. Справедливості в цьому потребує відзначити, що Харків грав у погану погоду, чимало сприятиме дощової погоди, що обернула поле на слизьке.

Третій матч проти команди збірної талістів України, — стома австрійці програли з рахунком 1:2, чому, можливо, чимало сприяла дощова погода, що обернула поле на слизьке.

Публіка виявила великий інтерес до всіх матчів і гаряче вітала чудову техніку й тактичну гру наших гостей.

ЖУРНАЛА „ВСЕСВІТ“ НА ОПОВІДАННЯ

К
О
Н
К
У
Р
С

Для зміцнення зв'язку з читачами і для допомоги створенню оповідання журнального типу, редакція журналу „Всесвіт“ оголошує конкурс на краще журнальне оповідання.

Умови конкурсу такі: 1) Письменники мусять надіслати свої твори не пізніше 1-го серпня 1927 р. На оповіданнях ставити напис „На конкурс“, підписувати девізом, а прізвище подавати в закритому конверті.

Розмір оповідання $1\frac{1}{3}$ — $1\frac{1}{2}$ друкованого аркуша. Оповідання повинні бути передруковані на машинці, або чисто переписані на однім боці аркуша. Темою до оповідання можна брати нашу сучасність і минулину, а також і фантастику, аби зміст відповідав сучасним ідеологічним вимогам.

2) Приймаються оповідання тільки написані українською мовою.

3) Конкурс провадиться так: Редакція одбирає з присланих на конкурс оповідань найкращі. Друкуються вони в порядку під номером, а потім, коли перейдуть через

журнал усі, читачам розсилається листівка, щоб читач написав, яке з оповідань йому найбільше до вподоби. Премії розподіляються за числом ухвальних відгуків на оповідання.

4) За всі видруковані оповідання автори одержують по 50 крб. гонорару.

5) Премії встановлено такі: Перша—250 крб., друга—125 і третя—75 крб.

6) Прізвища всіх авторів, що брали участь у конкурсі й чий оповідання було видруковано під №№, після скінчення конкурсу буде оголошено.

7) Твори авторів, чийх творів не буде ухвалено на конкурс, але їх можна видрукувати у „Всесвіті“, можуть бути видруковані на загальних умовах за згодою авторів. Оповідання, не використані в журналі, буде знищено.

8) Прислані після 1 серпня 1927 року оповідання перейдуть у портфель редакції в звичайному порядку, а в конкурсі участі не братимуть.

НЕСМЫВАЕМАЯ ЖИДКА КРАСКА

для БРОВЕЙ, РЕСНИЦ,
::: ВОЛОС и УСОВ :::

ХНА-БАСМОЛЬ

провизора М. ЛИПЕЦ.

Моментально окрашивает в любой цвет, ничем не отличающийся от натурального. Не пачкает лица и платья. Безвредна. Разрешена Мосздравотделом. Способ применения прост. Высылается почтой наложен. плат. При выписке нескольких флаконов за пересылку не платят. Цена кор. на год—2р. 50 к. полугод.—1р. 50 к. Краска для волос—3 р.

ВНИМАНИЕ требуйте компактную пудру всех цветов пш-брюнет, рашель № 1 и № 2, загар № 1 № 2, натюрель, розовая и белая
Цена коробки 1 руб.
Москва, 34, Гагаринский пер. д. № 29, кв. 36/11. Провизор М. ЛИПЕЦ.

НЕ ЗАБУДЬТЕ ПЕРЕДПЛАТИТИ

... ЩОТИЖНЕВИЙ ...
ІЛЮСТРОВАНІЙ ЖУРНАЛ

„ВСЕСВІТ“

НА ДРУГЕ
ПІВРІЧЧЯ 1927 р.

ПЕРЕДПЛАТА:

на півроку—3 крб. 60 к.

на 1 міс. (4 №№)—60 к.

Для передплатників газ. „ВІСТИ“:

на півроку . . . 3 крб.

на 1 міс. (4 №№)—50 к.

Ціна ОКРЕМОГО
НОМЕРА **15 к.**

Адреса контори й редакції

Харків, вул. К. Лібкнехта, 11.

Телефон редакції—34-76.

CÄSAR & MINKA

Zahna (Preussen), Німеччина

**РОСПЛІД І ПРОДАЖ
ПОРОДИСТИХ СОБАК**

КАРЛИКОВІ, СПЕЦІАЛЬНО ДРЕ-
СИРОВАНІ (поводирі і т. інш.)

МИСЛИВСЬКІ, ЗАПРЯЖНІ та

: : СТОРОЖОВІ СОБАКИ : :

ПОСТІЙНА ВИСТАВКА БІЛЯ ВОКЗАЛУ В ЦАНІ

ІЛЮСТРОВАНІ ПРЕЙС-КУРАНТИ БЕЗПЛАТНО

: : ВІДПРАВКА У ВСІ КРАЇНИ СВІТУ : :

В
У
Ф
К
У

**ВСЕУКРАЇНСЬКЕ
ФОТО-КІНО-УПРАВЛІННЯ**

В
У
Ф
К
У

**НАЙБЛИЖЧИЙ ВИПУСК
ЯЛТИНСЬКОЇ КІНО-ФАБРИКИ
ВЕЛИКИЙ ХУДОЖНІЙ ФІЛЬМ**

ПРОС

Сценарій—МАЯКОВСЬКОГО

Режисер — СОЛОВЬОВ

Оператор—КЮН

**В головних ролях арт.—ГОН-
ЧАРОВ, КРЕСТИНСЬКИЙ,
РОСТОВ, ПАНОВ, БУДНИКОВ**